

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Online Social Media Usage Behaviors of Undergraduate Student,
Kasetsart University

จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์¹

Jutharat Sarawanawong

ขจร ฝ้ายเทศ²

Kajohn Fyeted

ดวงแก้ว เงินพูนทรัพย์³

Duangkaew Ngernpoolsap

วัลลภา จันทร์ดี⁴

Wallapa Chantrdee

¹ ปร.ด., รองศาสตราจารย์ ภาควิชานิเทศและสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์;
Ph.D., Associate Professor, Department of Communication Arts and Information Science, Faculty
of Humanities, Kasetsart Univesity, E-mail: juthaarat@gmail.com

² ปร.ด., อาจารย์ประจำ ภาควิชานิเทศและสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์;
Ph.D., Lecturer, Department of Communication Arts and Information Science, Faculty of Humanities,
Kasetsart Univesity, E-mail: kajohnfyeted@gmail.com

³ ปร.ด., อาจารย์ประจำ ภาควิชานิเทศและสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Ph.D.,
Lecturer, Department of Communication Arts and Information Science, Faculty of Humanities,
Kasetsart Univesity, E-mail: notekuhum@gmail.com

⁴ อาจารย์ประจำ ภาควิชานิเทศและสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Lecturer,
Department of Communication Arts and Information Science, Faculty of Humanities, Kasetsart Univesity,
E-mail: fhumwpc@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ การประยุกต์ใช้ ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับการประยุกต์ใช้และทัศนคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรได้แก่นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 410 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2559 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติ t-test, F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลวิจัยพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 7 ปี ขึ้นไป ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้มากที่สุดคือ Line, Youtube, Facebook และไม่เคยใช้ LinkedIn นิสิตส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านสมาร์ตโฟน โดยใช้งานทั้งวันและใช้มากที่สุดในช่วงเวลา 6 โมงเย็นถึง 3 ทุ่ม วัตถุประสงค์การใช้เพื่อการเรียนรู้มากกว่าเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ เพื่อทำงานกลุ่ม ติดต่อสื่อสารกับเพื่อน/อาจารย์ ดาวน์โหลดสื่อการสอน และส่งการบ้าน รวมทั้งใช้เพื่อการบันเทิงด้วยการดูหนังและฟังเพลง ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์เป็นเชิงบวกโดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าตัวแปรเพศและคณะที่สังกัดต่างกันมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนนิสิตที่เรียนในชั้นปีที่ต่างกันมีการใช้เพื่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ตัวแปรเพศ คณะและชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน ตัวแปรทัศนคติกับความเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to study usage behaviors, application, attitude and opinions toward an impacts of an online social media usage; the relationship between personal characteristics and the application and the attitude towards using online social media; and lastly the relationship between attitude and opinion toward the impact of the online social media usage. This was a survey research using questionnaire for collecting data from 410 undergraduate students at Kasetsart University (Bangkean Campus) during October to December 2016. The data were analyzed and presented by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and the hypothesis were analyzed using t-test, F-test, One-Way ANOVA, and Pearson Product Moment Correlation, respectively.

The findings revealed that most students had more than seven years of online social media using experience. Most of them used Line, Facebook, and YouTube and none never used LinkedIn. Most respondents accessed online social media via smartphones throughout the whole day, mostly used during 6 pm to 8 pm. The purposes of using online social media were for learning beyond daily life, such as, group work's communication, friends or lecturers' communication, learning materials downloading, and homework submitting. Online social

media has also been used for the recreational purpose by watching movies and listening to music. The hypotheses testing revealed that the respondents had positive attitude and opinion toward the impact of online social media especially in communication aspect. The respondents with different gender and faculties had no statistical difference in the usage for learning but had statistical difference at level .05 on the usage for daily life. The respondents with different year level had statistical difference at .05 level on the usage for learning but had no statistical difference on the usage for daily life. Furthermore, the respondents with different gender, faculties, and year level had no statistical difference and there was statistical relationship at 01 level between attitude and opinion toward the impact of using online social media

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้, สื่อสังคมออนไลน์, นิสิตระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Keywords: Usage behaviors, Online social media, Undergraduate student, Kasetsart University

บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์ (Online social media) เป็นรูปแบบของการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้ใช้งานสามารถสร้างชุมชนออนไลน์เพื่อแบ่งปันสารสนเทศ ความคิด ข้อความส่วนบุคคล และเนื้อหาอื่น ๆ โดยเป็นช่องทางที่ช่วยให้คนสามารถเชื่อมโยงกับผู้อื่นได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ใช้งานสามารถแพร่กระจายสารสนเทศแก่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแบ่งปันสารสนเทศระหว่างกันและนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้าง เนื่องจากสารสนเทศที่แพร่กระจายอยู่บนสื่อสังคมออนไลน์มีหลากหลายประเภท ทั้งข้อความ เสียง ภาพถ่าย วิดีทัศน์ แผนที่ (White, 2012) ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แม้ว่าสื่อสังคมออนไลน์ยุคแรก คือ บล็อก (Blog) เริ่มใช้งานใน ค.ศ. 1990 ทว่าจวบจนถึงปัจจุบันได้มีพัฒนาการของสื่อสังคมออนไลน์ขึ้นมามากหลายประเภท เพื่อตอบสนองการใช้งานให้สามารถสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศได้หลากหลายมากขึ้น อาทิ สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เน้นการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารข้อความและแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น สื่อสังคมออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อเน้นการสื่อสารสารสนเทศในรูปแบบที่เฉพาะเจาะจง เช่น Instagram และ Picasa ใช้สำหรับการสื่อสารภาพถ่าย YouTube ใช้ในการสื่อสารวิดีโอ Wikipedia ใช้ในการสื่อสารเนื้อหาในรูปแบบบทความ Wikimania ใช้ในการสื่อสารแผนที่ Skype ที่ใช้ในการสื่อสารข้อความที่เป็นเสียง เป็นต้น

คุณสมบัติเด่นของสื่อสังคมออนไลน์คือ ไม่มีค่าใช้จ่าย (Free) ใช้งานง่าย (Easy to use) ใช้ประโยชน์ในการสื่อสารข้อความและสารสนเทศได้ทุกรูปแบบ ทั้งข้อความ ภาพถ่าย วิดีทัศน์ และเสียง ด้วยเป็นโปรแกรมที่พัฒนาจากเทคโนโลยีเว็บ 2.0 ทำให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างและจัดการเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ทั้งการแชร์หรือแบ่งปัน การจัดหมวดหมู่ การกำหนดคำค้น (Tag) มีความรวดเร็วในการใช้งาน และสามารถสื่อสารได้ ณ เวลาปัจจุบัน (Real time) ผวนกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ไม่หยุดยั้ง มีการพัฒนาอุปกรณ์มือถือประเภทสมาร์ทโฟน ไอแพดและเครือข่ายแบบไร้สายความเร็วสูง ก็ยิ่งเพิ่มความสะดวกในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ความนิยมในการใช้งานเพิ่มมากขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างทั้งในแวดวงของธุรกิจและภาคการศึกษา (Lim et al., 2013) ซึ่งในประเทศไทยพบว่ามีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย จากผลสำรวจพบว่าคนไทยมีการใช้งาน Facebook และ Line เป็นอันดับสูงสุดในอาเซียน (“Ko so tho on ICT”, 2015)

ปัจจุบันผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่อยู่ในยุคดิจิทัล หรือเรียกว่า Net generation มีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในวงกว้างเพื่อประโยชน์หลายประการ ทั้งนี้สื่อสังคมออนไลน์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันและสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงบทบาทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันคือการมุ่งเน้นการช่วยเหลือ สนับสนุนผู้เรียนในการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยรูปแบบการสอนต้องเปลี่ยนจากวิธีการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-focused approach) มาเป็นการสอนที่เน้นความร่วมมือของผู้เรียนในการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกัน (Student-focused model based on collaboration) (Brown, 2006; Tapscott, 2008) โดยสื่อสังคมออนไลน์มีประโยชน์ทั้งในแง่ของการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้ ข่าวสารเพิ่มเติม สามารถเผยแพร่ แบ่งปันสารสนเทศให้กับผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานหรือเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นช่องทางในการสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ การแบ่งปันความรู้ไปยังผู้อื่น และการเรียนรู้แบบอภิปรายร่วมกัน (Discuss learning) (Kivunja, 2015; Murthy, 2013)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 15 คณะวิชา ในปีการศึกษา 2559 ข้อมูลจากสำนักทะเบียน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่ามีจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีรวมทั้งสิ้น 54,748 คน มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้สื่อสังคมออนไลน์จัดเป็นเทคโนโลยีประเภทสื่อใหม่ที่ได้รับการนิยมนอกจากผู้เรียนจึงถูกนำมาใช้งานอย่างกว้างขวาง อันเนื่องมาจากคุณสมบัติที่กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตามสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งประโยชน์และโทษ สื่อสังคมออนไลน์จะมีประโยชน์มากในแง่สนับสนุนการเรียนรู้หากผู้เรียนมีการนำมาใช้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้เกี่ยวข้องควรทราบถึงพฤติกรรมการใช้และทัศนคติที่มีต่อสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ใช้ในเบื้องต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอน รวมถึงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการขับเคลื่อนการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

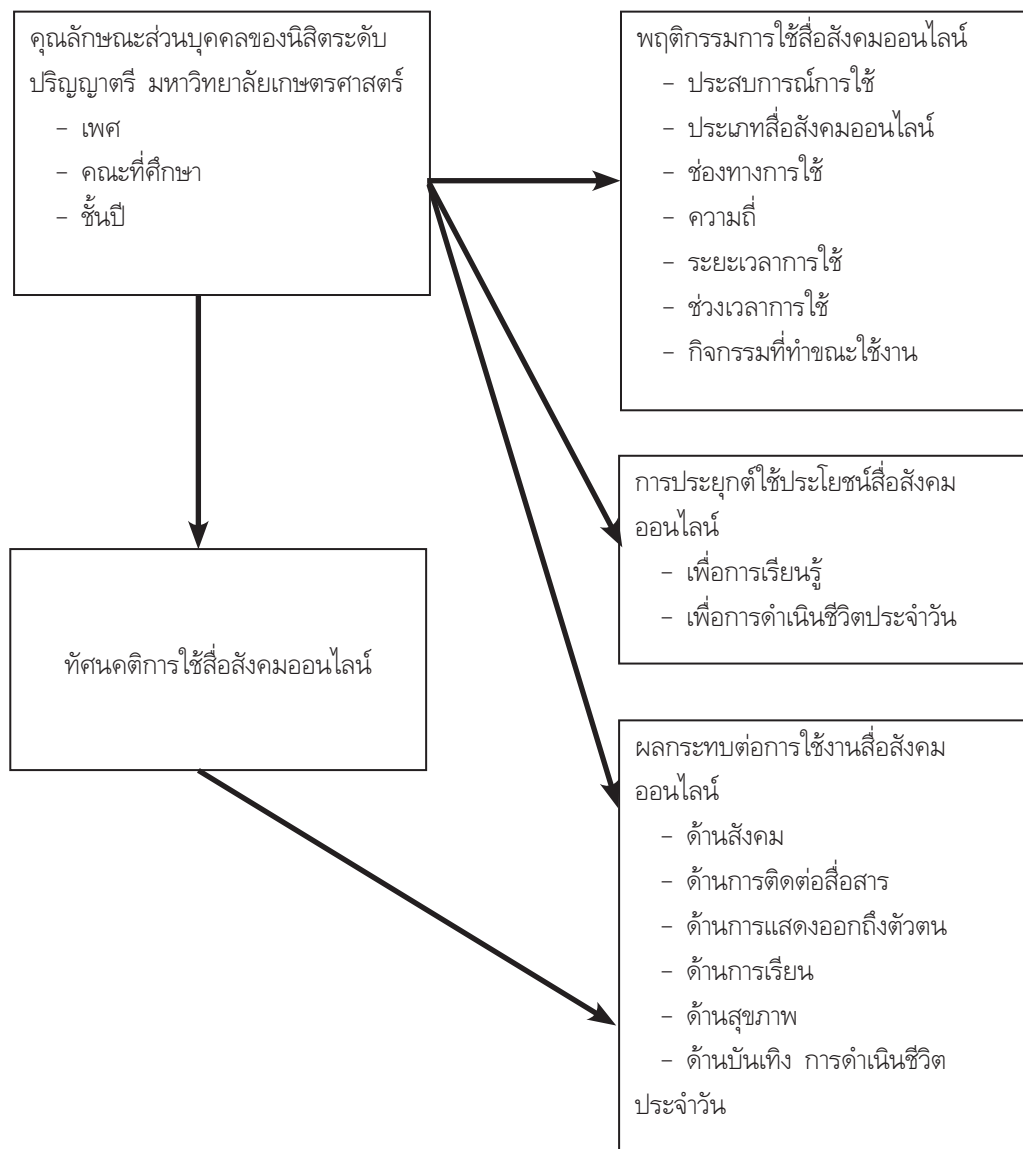
โรมิสโซวสกี (Romiszowski, 2009) ได้เสนอแนะแนวทางในการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการเรียนรู้ประการหนึ่ง คือ ต้องมีการศึกษาในรายละเอียดของกลุ่มผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์มีกลุ่มผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก และมีความแตกต่างกันจากหลายปัจจัย ดังนั้นการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างจะสร้างประสิทธิภาพการปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ซึ่งคอร์ริน เบ็นเน็ต และล็อกเยอร์ (Corrin, Bennett & Lockyer, 2010) ได้นำเสนอในเวทีการประชุม the 7th International Conference on Networked Learning ณ ประเทศเดนมาร์ก ว่าปัจจุบันหัวข้อวิจัยที่น่าสนใจคือการศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้เรียนในมหาวิทยาลัย เนื่องจากจำนวนผู้ใช้งานที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้และการใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ายังปรากฏงานวิจัยจำนวนน้อยที่ทำการศึกษารายละเอียด ในต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลียโดยใช้วิธีการเชิงสำรวจ ในประเทศมาเลเซียพบในงานของลิมและคณะ (Lim, Agostinho, Harper & Chicharo, 2013) เป็นการศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโปรแกรม Informatics ส่วนการศึกษาวิจัยในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งมีขอบข่ายที่แคบกว่าการศึกษาสื่อสังคมออนไลน์ (White, 2010) การศึกษาสื่อสังคมออนไลน์พบในงานของ พรรณิการ์ พุมจันทร์ และคณะ (Pannika Poomjan, Nucharee Hongliam & Phachadapan Odomet, 2015) เรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับปริศลินิกของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช สำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยมาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” โดยศึกษาในแง่พฤติกรรมการใช้งาน ทัศนคติและผลกระทบจากการใช้งาน โดยผลวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอน

ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งต่อผู้สอนและการกำหนดแนวทางในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อขับเคลื่อนการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ศึกษาการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ศึกษาทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ศึกษาความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์และทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์
6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่แตกต่างกันมีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน
2. คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการใช้อีเลิร์นนิงที่แตกต่างกัน
3. ทัศนคติต่อการใช้อีเลิร์นนิงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณแบบสำรวจ (Survey research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 54,748 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่เคยใช้สื่อสังคมออนไลน์จำนวน 410 คน ตามการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของยามานะ โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 คะแนน ได้จำนวนข้อคำถาม 15 ข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาหาความเชื่อมั่นของข้อคำถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า 0.85

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองแก่นิสิตระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 410 ชุด ในช่วงเวลา 3 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 410 ชุดและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

4.1 ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การประยุกต์ใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์ ทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์

4.1.1 การแปลความหมายการประยุกต์ใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ จำนวน 11 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน 2	หมายถึง ทำเป็นประจำ
ค่าคะแนน 1	หมายถึง ทำบ้าง
ค่าคะแนน 0	หมายถึง ไม่เคยทำ

พิสัยคะแนนการประยุกต์ใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันจะอยู่ระหว่าง 0 - 22 คะแนนการแปลความหมายจะใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ คือ ผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไปหมายถึงใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันมาก ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยลงมาหมายถึง ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันน้อย

4.1.2 การแปลความหมายการประยุกต์ใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำจำนวน 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน 2	หมายถึง ทำเป็นประจำ
ค่าคะแนน 1	หมายถึง ทำบ้าง
ค่าคะแนน 0	หมายถึง ไม่เคยทำ

พิสัยคะแนนการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้จะอยู่ระหว่าง 0 - 30 คะแนน การแปลความหมายจะใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ คือ ผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไปหมายถึงใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยลงมา หมายความว่า ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้น้อย

4.1.3 การแปลความหมายทัศนคติการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 5.00 - 4.51	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 3.51	หมายถึง เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 2.51	หมายถึง เฉยๆ
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 1.51	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 1.00	หมายถึง ไม่เห็นด้วยที่สุด

4.1.4 การแปลความหมายผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 5.00 - 4.51	หมายถึง มีผลกระทบในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 3.51	หมายถึง มีผลกระทบในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 2.51	หมายถึง มีผลกระทบในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 1.51	หมายถึง มีผลกระทบในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 1.00	หมายถึง มีผลกระทบในระดับน้อยที่สุด

4.2 ใช้สถิติ t-test, F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีได้แก่คณะที่ศึกษา และชั้นปี กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ และทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์

4.3 ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

ผลการวิจัย

1. **คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน (ร้อยละ 65.9) ศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะเกษตร ประมง วนศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 98 คน (ร้อยละ 23.9) และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 198 คน (ร้อยละ 48.3)

2. **พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 7 ปี ขึ้นไปจำนวน 225 คน (ร้อยละ 54.8) ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่นิสิตใช้เป็นประจำจำนวนมากที่สุดได้แก่ Line จำนวน 371 คน (ร้อยละ 90.5) ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยใช้เลย จำนวนมากที่สุด คือ Wikipedia จำนวน 309 คน (ร้อยละ 75.4) ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยใช้เลย จำนวนมากที่สุด คือ LinkedIn จำนวน 357 คน (ร้อยละ 87.3) ช่องทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ประจำจำนวนมากที่สุด คือ โทรศัพท์ Smartphone จำนวน 393 คน (ร้อยละ 95.9) ช่องทางที่ใช้บ้างจำนวนมากที่สุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะหรือ PC จำนวน 280 คน (ร้อยละ 68.3) จำนวนครั้งในการใช้ต่อวันพบว่ามีสัดส่วนใหญ่จำนวน 222 คน (ร้อยละ 54.1) ใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเปิดตลอดทั้งวันจำนวนชั่วโมงการใช้ต่อวัน พบว่านิสิตส่วนใหญ่จำนวน 155 คน (ร้อยละ 37.9) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ 3 - 6 ชั่วโมงต่อวันช่วงเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่านิสิตส่วนใหญ่จำนวน 201 คน (ร้อยละ 52.5) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 6 โมงเย็นถึง 3 ทุ่ม ด้านกิจกรรมที่นิสิตทำขณะใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าพฤติกรรมที่ทำประจำ คือ ใช้ขณะก่อนเวลานอน จำนวน 286 คน (ร้อยละ 69.7) กิจกรรมที่นิสิตทำบ้างขณะใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าส่วนใหญ่ใช้ในห้องเรียนขณะเรียนหนังสือ จำนวน 351 คน (ร้อยละ 85.6)

3. **การประยุกต์ใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** พบว่า การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่นิสิตส่วนใหญ่ทำเป็นประจำจำนวนมากที่สุด คือ การสื่อสารพูดคุยกับเพื่อนจำนวน 344 คน

(ร้อยละ 83.9) กิจกรรมที่มีการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์บ้างตามวาระโอกาสจำนวนมากที่สุด คือ ใช้หาเพื่อนใหม่เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 263 คน (ร้อยละ 64.3) และกิจกรรมที่ไม่มีการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันจำนวนมากที่สุด คือ การขายสินค้าหรือสร้างรายได้ เช่น ขายของผ่าน Facebook จำนวน 274 คน (ร้อยละ 66.8)

การประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมที่นิสิตส่วนใหญ่ทำเป็นประจำจำนวนมากที่สุด คือ ใช้ในการทำงานร่วมกับเพื่อน เช่น ทำงานกลุ่มผ่าน Line group , Facebook group เป็นต้น จำนวน 304 คน (ร้อยละ 74.1) การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ที่มีการทำบ้างจำนวนมากที่สุด คือ มีการตรวจสอบข้อมูลบนสื่อสังคมออนไลน์ก่อนนำมาใช้งาน จำนวน 255 คน (ร้อยละ 62.2) การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่เคยทำจำนวนมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการผ่านเว็บไซต์เช่น Linked in จำนวน 283 คน (ร้อยละ 69.4)

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการประยุกต์ใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีมีการประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้สูงกว่าเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ อยู่ที่ 17.87 คะแนน สูงกว่าการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 13.42

4. ทักษะคิดต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ในภาพรวม นิสิตระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเชิงบวก โดยเห็นด้วยต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (\bar{X} = 3.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทัศนคติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ สื่อสังคมออนไลน์ทำให้ฉันติดต่อกับสื่อสารกับคนอื่นได้อย่างรวดเร็ว (\bar{X} = 4.51) ทัศนคติในระดับเห็นด้วยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือฉันรู้สึกสะดวกสบายในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (\bar{X} = 4.42) สื่อสังคมออนไลน์ใช้งานง่าย (\bar{X} = 4.36) ในแต่ละวันฉันต้องเช็คสื่อสังคมออนไลน์อย่างน้อย 1 ครั้ง (\bar{X} = 4.26) สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ฉันเกาะติดและไม่พลาดเรื่องสำคัญในชีวิต (\bar{X} = 4.10) ฉันคิดว่าสื่อสังคมออนไลน์คือช่องทางที่ดีในการเผยแพร่ข้อมูล/สารสนเทศ (\bar{X} = 4.08) และฉันต้องใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน (\bar{X} = 4.05) ส่วนทัศนคติในระดับเฉย ๆ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ฉันตั้งใจจะโพสต์ข้อความบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ในรายวิชา (\bar{X} = 3.45) สื่อสังคมออนไลน์คือสิ่งที่ดีมีประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป (\bar{X} = 3.44) สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งที่มีความหมายในชีวิตของฉัน (\bar{X} = 3.43) ฉันภูมิใจที่บอกให้คนอื่นรู้ว่าฉันใช้สื่อสังคมออนไลน์ (\bar{X} = 3.41) ทัศนคติในแง่ไม่เห็นด้วยต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ฉันคิดว่าสื่อสังคมออนไลน์มีการใช้งานมากเกินไปจนทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาหรือความสัมพันธ์กับคนอื่น (\bar{X} = 2.22) ฉันติดตั้งระบบความเป็นส่วนตัวในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อป้องกันไม่ให้อื่นเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของฉัน (\bar{X} = 1.96)

5. ความคิดเห็นต่อผลกระทบของการทำงานสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ในภาพรวมนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อผู้ใช้งานในเชิงบวกและอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.02) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผลกระทบในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการติดต่อกับสื่อสาร (\bar{X} = 4.26) ด้านความบันเทิงและการดำเนินชีวิตประจำวัน (\bar{X} = 4.19) ด้านการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.17) ด้านการแสดงออกถึงตัวตน (\bar{X} = 3.92) ด้านสุขภาพ (\bar{X} = 3.84) และด้านสังคม (\bar{X} = 3.77) รายละเอียดผลกระทบรายข้อของแต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความคิดเห็นต่อผลกระทบของการทำงานสื่อสังคมออนไลน์ ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลกระทบที่มีต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์	\bar{X}	SD	ระดับผลกระทบ
ด้านสังคม			
- ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน/ผู้อื่น	4.19	0.65	มาก
- ช่วยให้หมีเพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น	4.03	0.72	มาก
- ทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น	3.42	0.83	ปานกลาง
- ช่วยสร้างความอบอุ่นใกล้ชิดในครอบครัว	3.44	2.72	ปานกลาง
- เป็นแหล่งเผยแพร่สื่อที่ไม่เหมาะสม	3.67	0.90	มาก
- ก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย	3.90	0.79	มาก
รวม (n = 410)	3.77	0.69	มาก
ด้านการติดต่อสื่อสาร			
- ช่วยในการติดต่อสื่อสารได้สะดวกรวดเร็วขึ้น	4.55	0.62	มากที่สุด
- ช่วยในการติดตามข่าวสารได้รวดเร็วขึ้น	4.50	0.64	มาก
- หมกมุ่นกับการใช้งานทำให้การพูดคุยกับคนอื่นน้อยลง	3.75	0.97	มาก
รวม (n = 410)	4.26	0.52	มาก
ด้านการแสดงออกถึงตัวตน			
- เป็นที่ระบายอารมณ์ / แสดงความคิดเห็น	3.82	0.84	มาก
- เป็นสื่อในการนำเสนอภาพ / ผลงานของตนเอง	4.02	0.71	มาก
รวม (n = 410)	3.92	0.51	มาก
ด้านการเรียน			
- เป็นแหล่งในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	4.41	0.65	มาก
- ช่วยในการติดต่อสื่อสารทำงานร่วมกับเพื่อนได้สะดวกขึ้น	4.42	0.65	มาก
- ช่วยในการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน	4.29	0.68	มาก
- ทำให้ความตั้งใจในการเรียนน้อยลง	3.60	0.96	มาก
รวม (n = 410)	4.17	0.51	มาก
ด้านสุขภาพ			
- พักผ่อนไม่เพียงพอ	3.76	0.89	มาก
- เสียสุขภาพตาปวดเมื่อยตัว	3.93	0.85	มาก
รวม (n = 410)	3.84	0.78	มาก
ด้านบันเทิง การดำเนินชีวิตประจำวัน			
- ช่วยผ่อนคลายจากความเครียด	4.24	0.74	มาก
- ช่วยในการค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกขึ้น	4.24	0.71	มาก
- ผ่อนคลายความเหงา	4.10	0.81	มาก
รวม (n = 410)	4.19	0.63	มาก
รวมทุกด้าน (n = 410)	4.02	0.52	มาก

6. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ พบผลการทดสอบสมมติฐานตามตัวแปร ดังนี้

6.1 ตัวแปรเพศ นิสิตระดับปริญญาตรี เพศที่แตกต่างกันมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.016 (ยอมรับสมมติฐาน) โดยนิสิตชาย ($\bar{X} = 13.81$) มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันมากกว่านิสิตหญิง ($\bar{X} = 13.17$) แต่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน (ปฏิเสธสมมติฐาน)

6.2 ตัวแปรกลุ่มคณะ นิสิตระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในกลุ่มคณะต่างกัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .043 (ยอมรับสมมติฐาน) โดยนิสิตกลุ่มคณะเกษตร ประมง วนศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ($\bar{X} = 12.82$) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน น้อยกว่ากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ($\bar{X} = 13.88$) และกลุ่มคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ ($\bar{X} = 14.10$) ในขณะที่กลุ่มคณะสัตวแพทย์ เทคนิคการสัตวแพทย์ ($\bar{X} = 12.99$) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน น้อยกว่ากลุ่มคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์

6.3 ตัวแปรชั้นปี นิสิตระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน (ปฏิเสธสมมติฐาน) ในขณะที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.03 (ยอมรับสมมติฐาน) โดยนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ($\bar{X} = 17.12$) มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้น้อยกว่าชั้นปีที่ 3 ($\bar{X} = 18.94$)

7. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และชั้นปี มีความสัมพันธ์เชิงลบหรือไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (ปฏิเสธสมมติฐาน)

8. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ (ยอมรับสมมติฐาน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้งานมากกว่า 7 ปี ขึ้นไป ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่นิสิตใช้เป็นประจำ ได้แก่ Line, YouTube และ Facebook ซึ่งสัมพันธ์กับสถิติจากเว็บไซต์ <http://www.socialbakers.com> ที่พบว่าไทยมีการใช้งาน Line, Facebook และ Youtube อยู่ในอันดับสูง และมีการใช้งาน Facebook, Line เป็นอันดับสูงสุดในอาเซียน (“Ko so tho on ICT...”, 2015) เมื่อพิจารณาจากลำดับการใช้งานพบว่าแตกต่างจากงานของ พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านิสิตแพทย์ใช้ Facebook มากกว่า Line ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพัฒนาการของ Line ในอดีตที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าใด และมีฟังก์ชันการทำงานน้อยกว่า Facebook ดังที่ ศุภศิลา กุลจิตต์เจี๊วงค์ (Supasil Kuljitjuewong, 2012) กล่าวว่า แอปพลิเคชันไลน์ยังคงมีปัญหาในด้านเทคนิคบางประการ ที่มักจะมากับความสามารถที่เพิ่มมากขึ้นเช่นสิ้นเปลืองพลังงานแบตเตอรี่หรือการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงซึ่งมักเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ผลวิจัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันที่ทำเป็นประจำ คือ ใช้เพื่อสื่อสารพูดคุยสื่อสารประจำวันกับเพื่อน ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารเรื่องการเรียนกับครูเพื่อน ใช้เพื่อดูหนังฟังเพลง จึงทำให้มีการใช้ Line, Facebook ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ประเภทใช้เพื่อสื่อสารเป็นหลัก (White, 2012) ส่วนสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยใช้เลย เรียงตามลำดับ คือ LinkedIn, Slide Share และ Blog ซึ่งเป็นสื่อประเภทที่เน้น

การเผยแพร่เนื้อหา (Content) และการสื่อสารทางวิชาชีพ จึงอาจทำให้นิสิตซึ่งส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 1 ยังไม่ได้ลงลึกในวิชาชีพ และเรียนวิชาพื้นฐานเป็นหลัก ไม่รู้จัก ไม่เคยใช้หรือใช้ไม่เป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยที่พบว่านิสิตส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 69.4 ไม่เคยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการผ่านเว็บวิชาชีพ เช่น LinkedIn และร้อยละ 40.0 ไม่เคยนำเสนอผลงานวิชาการของตนเผยแพร่ผ่าน Slideshare, Wordpress, Blog เป็นต้น

นิสิตระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยช่องทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ประจำคือ สมาร์ทโฟนแตกต่างจากงานของ พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านิสิตแพทย์ใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะมากที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของไวท์ (White, 2012) ที่ระบุว่าสมาร์ทโฟนเป็นอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด เพราะเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ ทุกรูปได้ พกพาได้สะดวก เหมาะกับการแชร์ข้อความ ภาพถ่ายต่าง ๆ ด้านจำนวนครั้งในการใช้ต่อวันพบว่านิสิตส่วนใหญ่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ค่อนข้างถี่และมีปริมาณที่ค่อนข้างสูง โดยเปิดตลอดทั้งวัน และมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของนิสิตที่เห็นด้วยว่าในแต่ละวันฉันต้องเช็คสื่อสังคมออนไลน์อย่างน้อย 1 ครั้ง และฉันต้องใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ผลวิจัยนี้แตกต่างจากงานของ พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านักศึกษาแพทย์ใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ที่ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ต้องเรียนหนัก และมีเวลาวางจากการเรียนน้อยกว่าสาขาอื่น ทำให้มีเวลาวางน้อยที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ไปด้วย ส่วนช่วงเวลาที่ใช้ พบว่าส่วนใหญ่ เป็นการใช้ในช่วงเวลา 6 โมงเย็นถึง 3 ทุ่ม และ 4 ทุ่ม ถึงเที่ยงคืน ซึ่งเป็นเวลาก่อนนอน เนื่องจากเป็นเวลาก่อนนอน ทำให้เห็นเวลานิสิตส่วนใหญ่ใช้ในเวลาวางจากการเรียน อย่างไรก็ตามผลวิจัยพบว่ามีบ้างที่ใช้ขณะเรียนหนังสือในห้องเรียนขณะทำการบ้าน แต่ไม่ได้ทำประจำ

นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้มากกว่าการใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเขมณัฐ มิ่งศิริธรรม (Kemmanat Mingsiritham, 2013) ได้เสนอแนะว่าผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เป็นเทคโนโลยีที่นับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้เรียนไปแล้ว ซึ่งผู้เรียนให้ความสนใจและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นจึงควรส่งเสริมให้นิสิตใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนมากขึ้นโดยพบว่านิสิตใช้เพื่อทำงานร่วมกับเพื่อน เช่น ทำงานกลุ่มผ่าน Line Group, Facebook Group มากที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของ พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่าด้านการศึกษา นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด เตียรยาก็โกลูและอีร์ซุรุ (Tiryakioglu & Erzurur, 2011) ที่พบว่าร้อยละ 68.8 ของผู้เรียนใช้ Facebook เพื่อช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพของกลุ่มได้ดียิ่งขึ้นซึ่งเป็นตามแนวคิดของ White (2012) ที่ระบุว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้คนทำงานร่วมกันและสนับสนุนการสอนที่เน้นความร่วมมือของผู้เรียนในการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกัน (Brown, 2006; Tapscott, 2008) ด้านการเรียนรู้ยังพบว่านิสิตมีการใช้เป็นช่องทางในการส่งการบ้าน รายงานที่ได้รับมอบหมายเป็นประจำ เป็นเพราะสื่อสังคมออนไลน์มีคุณสมบัติในด้านอำนวยความสะดวกในการสื่อสารข้อมูลรวมถึงไฟล์ทุกรูปแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้เรียนชื่นชอบ เพราะสามารถส่งงานได้รวดเร็ว ตลอดเวลา และทำในสถานที่ใดก็ได้ ส่วนการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่เคยทำ คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการผ่านเว็บวิชาชีพเช่น LinkedIn และนำเสนอผลงานวิชาการของตนเผยแพร่ผ่าน Slideshare, Youtube, Wordpress, Blog เป็นต้น ทั้งที่สื่อสังคมออนไลน์มีประโยชน์ในแง่เป็นเครื่องมือในการตีพิมพ์เพื่อแบ่งปันสารสนเทศ/ความรู้ให้กับผู้อื่น (Dhiraj, 2013; Kivunja, 2015) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตยังเรียนระดับปริญญาตรี ยังไม่มีศักยภาพในการผลิตและเผยแพร่ผลงานวิชาการ ดังนั้นจึงไม่ค่อยได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเข้าถึงและโหลดสื่อการสอนของครู เช่น สไลด์ เอกสารการสอน วีดิโอบรรยาย การโหลดภาพ/วีดิโอ เป็นต้น มาใช้ประกอบในการทำการบ้าน เนื่องจาก

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นศูนย์กลางของสื่อสารสนเทศทุกประเภท ทั้งรูปภาพ วีดิโอ สไลด์ บทความ เอกสาร ที่ผู้สอนสามารถสร้างและเผยแพร่ได้ด้วยตนเอง ทำให้เป็นแหล่งที่ผู้เรียนสามารถใช้ในการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นเทคโนโลยีเว็บ 2.0 ที่สนับสนุนให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างเนื้อหาได้ด้วยตนเองที่เรียกว่า UGC (Use generate center) (Dhiraj, 2013; Kivunja, 2015; White, 2012)

นิสิตระดับปริญญาตรีมีการใช้ประโยชน์เพื่อการสื่อสารพูดคุยกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน และใช้ติดต่อสื่อสารเรื่องการเรียนกับครู/เพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเตียร์ยากิโกลู และอีร์ซุรุ (Tiryakioglu & Erzur, 2011) พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามผลวิจัยด้านทัศนคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ตออนไลน์ ซึ่งพบว่านิสิตส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับความคิดเห็นต่อผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ในเชิงบวกคือช่วยในการติดต่อสื่อสารได้สะดวกรวดเร็วขึ้นสอดคล้องกับผลวิจัยด้านประเภทของสื่อที่ใช้ที่นิสิตมีการใช้ Line และ Facebook ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เน้นการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารเป็นอันดับสูงสุด ทั้งนี้ผลวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีขึ้นเพื่อสนับสนุนการสื่อสารของคนในสังคม (Dhiraj, 2013; Kivunja, 2015; White, 2012)

นิสิตระดับปริญญาตรีประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อผ่อนคลายดูหนังฟังเพลงเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมที่พบว่ามีการใช้ YouTube มากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านักศึกษาแพทย์มีการใช้อินเทอร์เน็ตออนไลน์เพื่อความบันเทิงในด้านผ่อนคลายความเครียดมากที่สุดรองลงมาคือใช้สื่อสังคมออนไลน์ฟังเพลงออนไลน์ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตอยู่ในวัยรุ่นการดูหนังฟังเพลงเป็นกิจกรรมที่วัยรุ่นชื่นชอบ สามารถเปิดดูได้สะดวกผ่านสมาร์ทโฟนที่ติดตัวไปไหนได้ตลอดเวลา ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์คือการขายสินค้าหรือสร้างรายได้ เช่น ขายของผ่าน Facebook ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตยังอยู่ในวัยเรียนและไม่ได้ประกอบอาชีพ

นิสิตระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวก โดยเฉพาะคุณสมบัติด้านการติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้อย่างรวดเร็วความสะดวกในการใช้งาน และใช้งานง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไวท์ (White, 2012) ที่ระบุคุณสมบัติสำคัญ 3 ประการของสื่อสังคมออนไลน์ คือ ง่ายต่อการใช้งาน (Easy to use) ความสะดวกรวดเร็ว (Real time) และไม่มีค่าใช้จ่าย (Free) โดยผลวิจัยพบว่า นิสิตไม่ค่อยเห็นด้วยกับคุณสมบัติเชิงลบของสื่อสังคมออนไลน์

คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่าเพศและศึกษาในกลุ่มคณะที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมที่ทำเพื่อการเรียนรู้ต้องทำเหมือน ๆ กัน เช่น ทำงานกลุ่มส่งงาน คึกคักค้นคว้า จึงทำให้เพศและคณะที่ศึกษาที่ต่างกันไม่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ ในขณะที่เพศต่างกันมีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน โดยพบว่านิสิตชายมีการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวันมากกว่านิสิตหญิง สอดคล้องกับงานของ พรรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านักศึกษาแพทย์ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตด้านความบันเทิงแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะในด้านการใช้ชีวิต (Life style) เพศหญิงและชายมีความชื่นชอบกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการดำเนินชีวิตต่างกัน

คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในกลุ่มคณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และกลุ่มคณะบริหารธุรกิจ ใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวันมากกว่ากลุ่มคณะเกษตร ประมง วนศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร และกลุ่มคณะสัตวแพทย์ เทคนิคการสัตวแพทย์ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะนิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์มีการเรียนที่หนัก มีการทำแล็บ และมีเวลาว่างน้อยกว่าสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน

ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิการ์ พุ่มจันทร์และคณะ (Pannika Poomjan et al., 2015) ที่พบว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านการศึกษากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าชั้นปีที่ 1 ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้น้อยกว่าชั้นปีที่ 3 ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่หนึ่งเป็นการเรียนวิชาพื้นฐาน ซึ่งการเรียนชั้นปีสูงเป็นการเรียนที่ลุ่มลึกกว่า และเห็นการเรียนในสาขาวิชาชีพ ที่มีค่าน่าเพิ่มเติมและเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1

คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษาและชั้นปี มีทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนิสิตระดับปริญญาอยู่ในวัยที่ใกล้เคียง ย่อมมีกิจกรรม ความชื่นชอบ และการใช้ชีวิตที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้มีทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

ทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมีความสัมพันธ์เชิงบวกในทุกด้านต่อความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ ด้านสังคมด้านการติดต่อสื่อสารด้านการแสดงถึงตัวตนด้านการเรียนด้านสุขภาพด้านความบันเทิง และการดำเนินชีวิต เนื่องจากนิสิตส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จึงมีความคิดเห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อตนเองในเชิงบวกด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ผลวิจัยพบว่านิสิตมีความถี่ในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์สูงและมีทัศนคติในเชิงบวก โดยเฉพาะเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงควรกำหนดเป็นนโยบาย และมีแนวทางขับเคลื่อนอย่างชัดเจนและจริงจังในการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี
2. ผลวิจัยพบว่านิสิตมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเข้าถึงและโหลดสื่อการสอนของครู เช่น สไลด์ เอกสารการสอน วิดีโอบรรยาย/การโหลดภาพ/วิดีโอ มาใช้ประกอบในการทำรายงาน ใช้เป็นช่องทางในการส่งการบ้าน รายงานที่ได้รับมอบหมายดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรมีมาตรการในการกระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์นำสื่อสังคมออนไลน์ มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ เช่น จัดฝึกอบรมการใช้งาน เป็นต้น
3. สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ควรจัดอบรมและกระตุ้นส่งเสริมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแพร่เนื้อหาและสื่อสารด้านวิชาการ เช่น LinkedIn, Slideshare, Blog เป็นต้น เนื่องจากผลวิจัยพบว่านิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยใช้หรือใช้ไม่เป็น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของนิสิตระดับปริญญาตรีวิทยาเขตอื่นของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่วิทยาเขตกำแพงแสน สกลนคร และศรีราชา
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อการเรียนรู้ กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- Brown, T. H. (2006). Beyond constructivism: Navigationism in the knowledge era. *On the Horizon*, 14(3), 108-120.
- Corrin L., Bennett, S., & Lockyer, L. (2010). *Digital natives: Everyday life versus academic study*. NSW, Australia: University of Wollongong.
- Kemmanat Mingsiritham. (2013). Social media: Sue sangsan phuea kansueksa [Creative media for education]. *Veridian E-Journal, SU*, 6 (1), 72-81. (In Thai)
- Kivunja, C. (2015). The effective of social media technologies in academia: A pedagogical bliss of digital fad. *International Journal of Higher Education*, 4(4), 33-44.
- Ko so tho on ICT chip Facebook, Line, Google chai thai pen hab [NBTC asks MDES to persuade Facebook, Line and Google to use Thailand as a hub]. (2015, October 23). *Dailynews*. p. 23. (In Thai)
- Lim, J. S. Y., Agostinho, S., Harper, B., & Chicharo, J. F. (2013). Investigating the use of social media by university undergraduate informatics program in Malaysia. In *International Conference on Educational Technologies 2013*, Selangor, Malaysia, 29 November - 1 December 2013 (pp. 143-147). n. p.
- Murthy, D. (2013). *Twitter: Social communication in the Twitter age*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Pannika Poomjan, Nucharee Hongliam, & Phachadapan Odompot. (2015). Online social media usage behaviors of preclinical medical students of Faculty of Medicine Siriraj Hospital. *Siriraj Medical Bulletin*, 8(1), 27-35. (In Thai)
- Romiszowski, A. J. (2009). Observations on social networking in education. *Educational Technology*, 2(5), 62-63.
- Shittu, M., & Tunku, A. (2011). *Investigating students' attitude and intention to use social software in higher institution of learning in Malaysia*. Retrieved from <http://eli.elc.edu.sa/2011/sites/default/files/slides>
- Supasil Kuljitjuewong. (2012). LINE-Communicating format on the creativity of smartphone: Benefits and limits of application. *Executive Journal*, 33(3), 42-54. (In Thai)
- Tapscott, D. (2008). *Grown up digital: How the Net generation is changing your world*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Tiryakioglu, F., & Erzurum, F. (2011). Use of social networks as an education tool. *Contemporary Educational Technology*, 2(2), 135-150.

-
- Yu, A.Y., Tian, S.W., Vogel, D., & Kwok, R.C. (2010). Can learning be virtually boasted? An investigation of online social networking impact. *Computers & Education*, 55, 1494–1503.
- White, C. M. (2012). *Social media, crisis communication, and emergency management: Leveraging web 2.0 technologies*. Boca Raton, FL: CRC Press.